

Sprawozdanie Komisji budżetowej

o zamknięciu rachunków funduszu krajowego za r. 1873.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Twoją przekazałeś Komisji budżetowej sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszu krajowego za r. 1873 i wszystkich funduszy zostających pod zarządem Reprezentacji kraju.

Komisya pragnąc, ażeby czynność ta rozległa wykonaną została dokładnie, tém więcej, że sprawozdanie o zamknięciu rachunków jest zarazem sprawozdaniem o wykonaniu budżetu i ustawy finansowej uchwalonej przez Sejm na rok ubiegły, oraz chcąc zbadać, wykazać i poprawić usterki lub wady dotychczasowej formy zamknięcia rachunków, jeżeli są jakie, wyznaczyła ze swego grona oddzielny podkomitet do całej tej czynności. Do tego podkomitetu wybrała swych członków: Chrzanowskiego, Hausnera i Weigla, z poleceniem wykonania całej czynności i przedłożenia komisji odpowiednich wniosków.

Podkomitet przejrzał nowozałożone księgi rachunków w biurze obrachunkowém Wydziału krajowego, ocenił staranność, z jaką są prowadzone według nowych szematów, które komisya biegłych przez Wydział krajowy wyznaczonych, za zupełnie odpowiednie uznała, i znalazł je w zgodności z wykazami Sejmowi przedłożonymi. Następnie podkomitet zbadawszy zamknięcie rachunków w porównaniu z budżetem na rok 1873 i alegatami do tego zamknięcia dołączonymi, — przedłożył komisji budżetowej wnioski tak co do formalnej jak i merytorycznej części zamknięcia rachunków i sprawozdania Wydziału krajowego. Komisya rostrząsnawszy i przyjąwszy te wnioski przedstawia je Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia, poprzedzając je następującem uzasadnieniem:

W zamknięciu rachunków z r. 1873 przeprowadzono kilka reform udoskonalających to zamknięcie co do formy, zbliżających je pod względem tejże formy do wzoru przyjętego w zamknięciach rachunków z funduszy państwa, przedkładanego Radzie państwa, to jest do wzoru, który Sejm przyjąć polecił.

Jednak aby to całkowicie nastąpiło, i aby zamknięcie rachunków przedstawiało jasno wszystkie wydatki z kredytów budżetem objętych uczynione, i wykazywało o ile ten budżet wykonany

został a o ile przekroczony, należy przeprowadzić jeszcze poprawy, które komisya za konieczne uważa i odpowiedni wniosek Sejmowi do uchwalenia przedstawia. Mianowicie, zaliczki na wydatki rzeczywiste, budżetem objęte, zamieszczane są często mniej stosownie w rubryce pozycyij przebiegających i zubożających się. Takięj natury są zaliczki na budowę lub utrzymanie dróg, na płace urzędników, zaliczki szpitalom i na wszystkie inne wydatki objęte pozycyami budżetu. Zamieszczanie takich zaliczek będących wydatkami rzeczywistymi, w dziale pozycyij przebiegających i zubożających się, sprawia, że zamknięcie rachunków jest mniej jasne i nie daje dokładnego obrazu o ile budżet uchwalony przez Sejm, został wykonany a o ile rzeczywiście przekroczony, gdyż niektóre przekroczenia w wydatkach wchodzą w dział pozycyij przebiegających i pokrywane być muszą w następnym roku częścią suny pozostałej z rachunków za rok ubiegły, zamiast proponowanym w takim razie przez Wydział krajowy a uchwalonym przez Sejm kredytem dodatkowym.

Z tych powodów komisya budżetowa uznała za nieodzowną potrzebę, aby w przyszłych zamknięciach rachunków, poczynając od zamknięcia rachunków z r. 1874, wszelkie zaliczki na wydatki objęte pozycyami budżetu, zapisywane były we właściwych rubrykach wydatków, a zwroty tych zaliczek, jeżeli będą, na dochód wciągane. Również zwroty zaliczek wypłaconych w dawniejszych latach, a dotąd niezwróconych, należy wpisywać na dochód w miarę ich spłacania.

Uznała następnie komisya konieczną potrzebę oddzielenia kasy depozytowój do kasy funduszu krajowego, a gdy, w razie potrzeby, fundusz krajowy zaciąga pożyczkę z depozytów, należy kwotę z tej pożyczki otrzymaną wpisywać na dochód tegoż funduszu krajowego a wszelki zwrot na wydatek. Przez ten rozdział kas uwidoczni się jaśniej, ile w każdej chwili fundusz krajowy winien depozytowemu.

Obok powyższych dwóch głównych popraw w prowadzeniu rachunków i w układaniu ich zamknięcia, komisya widzi potrzebę kilku jeszcze uzupełnień i popraw w formie przyszłych zamknięć rachunkowych, uzupełnień jakkolwiek mniejszych, jednak w każdym razie dość ważnych. Mianowicie, aby w zamknięciu rachunków, wykazując sprzedaż lub kupno efektów, wymieniać wyraźnie ich rodzaj i kurs, według którego były sprzedane lub kupione. Znajduje się to wprawdzie w księgach rachunkowych, ale często brak tego ważnego szczegółu w zamknięciach rachunków.

Powtórę, chociaż w zamknięciu rachunków z 1873 r. uzasadniono przekroczenia lub zaoszczędzenia w pozycyach dochodów i wydatków, jednak niektóre uzasadnienia są zbyt ogólnikowe i komisya widzi potrzebę aby szczegółowej wykazywano powody przekroczenia lub zaoszczędzenia.

Z wyłuszczonej wyżej powodów komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm poleca: a) aby w przyszłych zamknięciach rachunków, poczynając od zamknięcia rachunków z r. 1874, wszelkie zaliczki na wydatki objęte pozycyami budżetu, były zapisywane we właściwych rubrykach wydatków, a zwroty tych zaliczek, jeżeli będą, należy wpisywać na dochód. Również zwroty zaliczek poczynionych w dawniejszych latach, należy wpisywać na dochód w chwili ich uiszczenia;

b) kasę depozytów oddzielić od funduszu krajowego;

c) w zamknięciach rachunków, wykazując sprzedaż lub kupno efektów, należy wymieniać wyraźnie ich rodzaj oraz kurs, według którego sprzedane lub kupione zostały;

d) uzasadniając w zamknięciu rachunków przekroczenia lub zaoszczędzenia względnie do uchwalonego budżetu, należy szczegółowo wymieniać powody przekroczeń lub zaoszczędzeń.

Pod względem formy zamknięć rachunkowych musi Komisya uczynić jeszcze jedną uwagę, jakkolwiek nie widzi potrzeby streszczać ją we wniosek do uchwały. Uważa, że nazwa nie odpowiada rzeczy, gdy mniejszy lub większy rzeczywisty wydatek nazwany jest w zamknięciach rachunkowych „wynikłością korzystną“ lub „wynikłością niekorzystną“; albowiem często tak zwana „wynikłość korzystna“ w wydatkach powstaje stąd, iż kwoty wyznaczonej na pewien cel, n. p. na drogę, nie wydano z powodu, że drogi tej nie zbudowano, a tego nie można przecież nazwać „wynikłością korzystniejszą“. Komisya mniema, iż stósowniejszy byłby nadpis rubryk: „wydatek mniejszy“, „wydatek większy“, „dochód większy“, „dochód mniejszy“.

Co się tyczy merytorycznej części zamknięcia rachunków, komisya budżetowa po sprawdzeniu pozycji wydatków i dochodów w szczegółowym zamknięciu rachunków i po porównaniu sprawozdania w tym względzie Wydziału krajowego z dołączonymi do niego alegatami, uznała usprawiedliwionemi wykazane przekroczenia budżetu. Co do pozostałości z rachunków za rok 1873, komisya doszła do tój samej sumy 260.708 zł. 55 ct., jaką wykazuje sprawozdanie Wydziału krajowego, ale doszła do niej przez obliczenie odmienne od zamieszczonego w sprawozdaniu Wydziału, a mianowicie przez obliczenie następujące:

Nadwyżka dochodów rzeczywistych nad wydatkami rzeczywistymi wynosi 486.473 zł. 36 $\frac{1}{2}$ ct. jaką przedstawia także sprawozdanie Wydziału.

Lecz ponieważ w tak zwanych rubrykach		
przenośnych dochody przenośne wynosiły	1,559.186 zł. 88 $\frac{1}{2}$ ct.	
wydatki zaś	1,777.963 „ 38 $\frac{1}{2}$ „	
przeto nadwyżka wydatków	218.776 zł. 50 ct.	
Z początkiem roku 1873 należytość depozytom		
wynosiła	161.758 zł. 45 $\frac{1}{2}$ ct.	
a na to było w kasie tylko	121.577 „ 47 „	
jak to wykazują zamknięcia rachunków tak za r. 1872 jak		
za r. 1873, a zatem mniej o	40.180 zł. 98 $\frac{1}{2}$ ct.	
niż należytość depozytom.		

Zwrot zaś tój kwoty depozytom ciężył z końcem 1872 r. na funduszu krajowym, mianowicie na jego zapasie pozostałym z rachunków 1872 r., który w sumie 217.108 zł. 83 ct. wcielono w budżecie uchwalonym na rok 1874 do dochodów rzeczywistych.

Gdy jednak w obrocie depozytów w ciągu		
1873 r. wypłacono z kasy krajowej więcej o	33.192 zł. 67 ct.	
niż w ciągu tego roku wpłynęło depozytów do kasy,		
przeto na funduszu krajowym ciężyla tylko z końcem		
roku 1873 reszta należytości depozytom w kwocie	6.988 zł. 31 $\frac{1}{2}$ ct.	

Doliczywszy do tej kwoty, wyżej wykazaną		
nadwyżkę wydatków w rubrykach tak zwanych przenośnych	218.776 zł. 50 ct.	
otrzymamy sumę	225.764 zł. 81 $\frac{1}{2}$ ct.	
którą odtrąciwszy od nadwyżki dochodów rzeczywistych	486.473 „ 36 $\frac{1}{2}$ „	
otrzymamy istotną pozostałość z rachunków za rok 1873	260.708 zł. 55 ct.	

Sprawozdanie Wydziału wykazawszy takąż samą pozostałość z rachunków za r. 1873, odtrąca od tej sumy 101.283 zł. 80 ct., której żąda w trzech kredytach dodatkowych do budżetu na r. 1874. Jakkolwiek komisya budżetowa spodziewa się, że te kredyty dodatkowe, o których oddzielne przedłoży sprawozdanie, uchwali Wys. Sejm, a wówczas dopiero po potrąceniu tych kredytów dodatkowych od pozostałości z rachunków z r. 1873, reszta w kwocie 159.424 zł. 75 ct. zamieszczoną będzie w rubryce dochodów w budżecie na r. 1875, — jednak to uchwalenie i potrącenie kredytów dodatkowych na r. 1874, nie należy do zamknięcia rachunków za r. 1873 i w niczem wpłynąć nie może na zmianę wyżej wykazanej pozostałości z rachunków 1873 r. w kwocie 260.708 zł. 55 ct.

Komisya budżetowa uważa jeszcze za potrzebne przedstawić, że depozyta wynoszące z końcem 1873 sumę 128.565 zł. 78 $\frac{1}{2}$ ct. według szczegółowego wykazu (patrz strona 31 alegat B.) znajdowały się z końcem 1873 r. w całości w kasach obok powyżej wymienionej pozostałości z rachunków, albowiem zapas kasowy z końcem r. 1873 wynosił 389.274 zł. 33 $\frac{1}{2}$ ct., przeto w zapasie tym mieściła się pozostałość z rachunków 260.708 zł. 55 ct. oraz depozyta w sumie 128.565 „ 78 $\frac{1}{2}$ „

razem 389.274 zł. 33 $\frac{1}{2}$ ct

Przedstawivszy taki stan rzeczy komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Udziela się Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków za r. 1873.

Za przewodniczącego:

Czerkawski.

Sprawozdawcy:

Leon Chrzanowski,

Otton Hausner.

Ferdynand Weigel.